

Štev. 6

Leto 10

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrtletno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Železničarji, skrbite zase!

Samovladi JNS so napravili konec 5. maja bodo volitve v novo Narodno skupščino. Postavljenih bo več list, med njimi je po svojem programu in delu najresnejša lista delovnega ljudstva z nosilcem s. dr. Živkom Topalovičem, ki je znan, pogumen, pošten in sposoben borec za pravice delavcev in nameščencev. Njegovo znanje in njegove sposobnosti so tako odlične, da ga cenijo tudi najmočnejši nasprotniki. Dobro pa ga poznajo tudi železničarji, saj je nešteto krat nastopil in interveniral za njih zahteve ter zaščitil preganjane in izkoriščane.

Pri teh volitvah bo torej več list, ne ena sama, kakor je bila l. 1931. Volitve bodo sicer še javne, ali zakonite določbe jasno predpisujejo, da so vse potrjene liste enakovpravne. 54. člen ustave izrecno določa, da se nikogar ne sme pozivati na odgovor, zakaj je glasoval za to ali ono listo, in paragrafa 72. in 73. volilnega zakona predvidevata stroge kazni za one, ki bi izvajali kakšno nasilje ali podkupovanje. Ministrski predsednik Jevtič je ob nastopu svoje vlade poudaril kot eno glavnih načel vlade — zakonitost, zato smo prepričani, da se bodo ti zakoni upštevali, to tem bolj, ker sta on in notranji minister izjavila, da je lista s. Topalovića pred zakonom enakopravna z vsako drugo listo in da noben državni nameščenec ali uslužbenec ali upokojenec ne bo klican na odgovor, ako bo volil katerikoli vloženo listo.

Zato pozivamo vse železničarje aktivne i upokojene, nastavljenec in delavce, naj se zavedajo svojih državljanških pravic in naj sami sebi ne delajo nepotrebnega strahu, ker je vsak strah nepotreben in neupravičen. Seveda bo morda ta ali oni prenapetež grozil, ali to so le prazne in nezakonite groznje in vsakega in vse zagotavljamo, da bomo v smislu zakona poskrbeli, da se bo pozvalo na odgovor vsakega, ki bo uganjal kako nasilje. Zato prosimo vse, da nam javijo takoj vsak tak slučaj, podkrepljen z dokazi!

Lista delovnega ljudstva poudarja, da je treba v Jugoslaviji voditi tako gospodarsko in socialno politiko, da

bo zadovoljna res večina prebivalstva — to je delavstvo, uradništvo, kmet in obrtnik, kratka vsi, ki živijo v potu svojega obraza.

Zato tu ne more biti nobenega pomisleka za delavca, uradnika ali upokojenca, katero listo naj voli. Edinole kandidatov zveze delovnega ljudstva se ne bo treba ozirati na nič drugega, na nobene druge interese, kakor samo na delavske in uradniške! Saj bodo razni ljudje vse mogoče obljubljali, ali četudi bi kaj resno hoteli, ne bodo mogli prodreti, ker bodo prevladali nad njimi drugi, od katerih so bili in bodo še odvisni.

Vse izkušnje so dovolj jasno pokazale, da more uspešno braniti interese delovnih ljudi samo delovno ljudstvo samo. Spomnite se samo, kako je bilo tedaj, ko smo imeli svoje zastopnike v parlamentu, in kako je bilo pod samopašnim režimom JNS! Vse proračune so »uravnavali« tako — da so krajšali zasluzke in pokojnine, ukinjali stalnost in uvajali brezplačne dopuste.

Zato morajo pri volitvah zavedni železničarji, uslužbenci in upokojenci glasovati edinole za listo zveze delovnega ljudstva z nosilcem s. Topalovičem.

Glasovanje za Topalovićevo listo pomeni odločen nastop za:

ukinitvev redukcij plač,

dostojni eksistenčni minimum za delavca in nameščenca,

stalnost vseh državnih uslužbencev ter resnično neodvisnost uradništva,

konec vseh groženj s premeščanji itd.,

zboljšanje službene pragmatike in delavskega pravičnika,

pravično ureditev vseh pokojnin, konec vsake korupcije in protekcije,

uradovanje in napredovanje ne po strankarskih vidikih, temveč edinole po vestnosti, pravičnosti in sposobnosti!

Železničarji imate zlasti po večjih centrih skupna volišča, prav tako skupno glasujte vsi za zvezo delovnega ljudstva, za listo s. Topalovića!

„Za kruh, enakost in svobodo!“

Lista zveze delovnega ljudstva

vabi vse železničarje, aktivne in upokojene, nastavljenec in delavce na

veliki volilni shod

ki se vrši v Ljubljani, na praznik Sv. Jožefa, dne 19. marca ob 1/2 10. uri dopoldne v veliki dvorani „Uniona“ in

v Mariboru v četrtek, dne 21. marca ob 1/2 19. uri v dvorani „Union“.

Govoril bo nosilec državne kandidatne liste s. dr. Živko Topalović in za njim domači govorniki.

Vsi, ki ste za socialno pravičnost, enakost in svobodo, vsi ki ste proti kapitalističnemu izrabljanju delavcev, kmetov, uradnikov in obrtnikov, pridite in manifestirajte za svoje zahteve, za skupno akcijo vsega delovnega ljudstva Jugoslavije! **Akcijski odbor.**

V pravi luči so se pokazali . . .

Oblastna skupščina Bolniškega fonda v Ljubljani, ki se je vršila dne 3. marca t. l. je v žarno osvetljeni luči pokazala, kako je ujeenjebearška demagogija sama sebe korenito tepela. Kdor je bil priča »volilnega« boja, kdor je prečital pamflete, ki so jih ti gospodje izdali, je moral pričakovati, da bo dan obračuna s starim odborom, v katerem so sedeli posluli »rdečkarji«, strašen . . . Čudili smo se, da so se »rdečkarji« sploh upali priti na oblastno skupščino . . . Toda, joj in gorje! Tresla se buda, rodio se — niti miš! Poročilo starega upravnega odbora je bilo namreč soglasno sprejeto, ne da bi bil kdo niti z najnedolžnejšo besedo kritiziral poročilo ali delovanje starega odbora. Niti eden izmed »izvoljenih« skupščinarjev se ni dvignil, da bi bil vsaj stoteri del tistih očitkov, ki so jih tiskali v svojih pamfletih, jasno prezentiral članom starega odbora. Člani starega odbora so bili kratko in malo frapirani. Se nobena skupščina ni poročila upravnega odbora tako gladko in brez vsakršnega prigovora sprejela . . .

Altroché »na junaški mejdan . . .«

Gospodje »izvoljeni« so se dobro zavedali, da je vse gorje zmanjšanja dajatev v bolniškem fondu, ki tepe članstvo bolniškega fonda, delo njihovih generalov, t. j. ujeenjebearških voditeljev, v poslednji posledici zatorej — njihovo lastno delo! Zato so bili »na junaškem mejdanu« tako junaško tihi!! Dobro so se zavedali, da bi naši sodrugi ne bili molčali, marveč bi bili ves historijat zmanjšanja dajatev prav korenito obrazložili!

Tudi obračun za preteklo poslovno dobo (1933.-34. računsko leto) je bil gladko in brez vsakršnega prigovora sprejet.

Poglavje pa, ki si ga morajo »izvoljeni« skupščinarji z zlatimi črkami vpisati v zgodovino svoje »borbene« organizacije, pa je nedvomno poglavje o samostojnih predlogih, ki so jih bili »izvoljeni« skupščinarji sprejeli! Nikjer se ni demagogija tako do nagega slekla, kakor prav pri teh predlogih! Takšen tam-tam, potem pa tako sramežljivo-malosramna kapitulacija!

Predlog o »samoupravi«, kakor so ga predlagali vsi sprejeti »izvoljeni« gg., je piš v veter! Takšno »samoupravo«, kakor jo gg. zahtevajo, imamo že vsa leta, odkar fond obstoji. Berite, gg. naredbo, pa boste videli, da imamo takšno »samoupravo«, ki se v praksi tako famozno izvaja!

Dokler fond ne bo prišel pod nadzorstvo pristojnega, t. j. ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, toliko časa bo »samouprava« samo brezpomemben kos papirja slabe kakovosti! Tega se »izvoljeni« gg. skupščinarji dobro zavedajo, vedo pa, da ne smejo o tem črhiniti niti besedice . . . Potem bi, namreč, bilo verjetno konec tako mastnih sejnin, kakor jih prejemale njihovi gg. generali pri centralnem upravnem in nadzornem odboru! Konec bi bilo še marsičesa drugega . . .

Pa predlog o zdravljenju zob! Gg. »izvoljeni« skupščinarji so ga kratko in malo umaknili! To se pravi: rekli so, da naj ostane vse pri starem, ker fond nima denarja . . . Kaj pa tisti težki milijoni, ki jih za prejšnja leta uprava dolguje fondu? Na to so gg. »izvoljeni« pozabili? Pa bolnišnica na Dedinju, ki žere in bo žrla lepe

milijončke — tudi te nismo nič omenili, gg. »izvoljeni? Da, prav ta bolnišnica je grob našega zobnega zdravljenja! Kratko in malo umakniti predlog! Zelo komodno stališče! Članstvo bolniškega fonda že ve, zakaj vas je tako »navdušeno volilo«!

Gg. so ostali v glavnem le pri predlogu o izplačilu 100%-ne hranarine, pri predlogu, čigar ostvaritev so naši sodugi zahtevali vsa leta, pa so jo gg. tovariši na glavni skupščini v Beogradu vselej onemogočili! Pa še ta predlog so res prav imenitno garnirali! Da se omogoči izplačevanje stoodstotne hranarine naj se — poleg drugih ukrepov — poveča in pojača laična kontrola bolnikov! Ali ste že kdaj slišali, da bi bili izvoljeni skupščinarji na katerikoli skupščini kaj podobnega zahtevali? Ne, ta »junaški mejdan« laiške (policajne) kontrole bolnikov je ostal pridržan tem gg. »izvoljenim« skupščinarjem! Priznati moramo, da se je — kakor smo pozneje slišali — zavoljo takšne metode predlaganja marsikateri imenovani skupščinar (ki zastopa vendar upravo!) za gg. »izvoljene« sramoval . . .

Gg. »izvoljeni« so gladko pokopali tudi svoj predlog, naj se za fakultativne člane zopet določi plačevanje 1.5% članskega prispevka! Ta predlog so gg. kar sami umaknili, češ, da bi pomenilo realizacija tega predloga takšno in takšno izgubo za fond . . . Ali tako izvajate program, s katerim ste šli v »volilni« boj, gg.? Žalostno je, če tako zvani izvoljeni skupščinarji na ta način legalizirajo stanje glede 3% članskega prispevka fakultativnega članstva! Upokojenci se vam bodo lepo zahvalili, gg.! Vsaj eno tolažbo bodo imeli — tolažbo, da so vas »volili« . . .

Pa dečja oprema, dojijska podpora, pogrebna. Vse omejitve, ki so jih bili izvedli njihovi tovariši — generali pri centralnem upravnem odboru kar na svojo roko, vse te omejitve, ki članstvo tako tepejo, so gg. »izvoljeni« skupščinarji kar na tej skupščini legalizirali . . .

Jabolko ne pade daleč od drevesa, soldat ne daleč od generala.

Tako žalostne kapitulacije, tako klaverne razgalitve nedorasle demagogije — še nismo doživeli. Priporočamo gg., da pri drugih volitvah pokličejo v komisije tudi zastopnike drugih list, da bomo vsi skupaj videli, kako vas bodo železničarji »navdušeno volili«. Sicer pa ni izumil Gutenberg črk samo za tiskarno direkcije drž. žel. v Ljubljani, marveč tudi za druge tiskarne, ali ne?

K predlogom je hotel govoriti tudi s. Bahun, pa mu je žal g. predsednik skupščine Zupanič odvzel besedo, tako, da ni mogel »izvoljenim« gg. skupščinarjem povedati, kar bi bilo potrebno. Prepričani smo namreč, da bi se tudi med »izvoljenimi« našel kdo, ki bi po Bahunovem govoru na vse stvari drugače gledal, nego zdaj gleda.

Ali je hotel g. predsednik to preprečiti? Nagrade za to svojo uslužnost ni dobil . . . Ali mogoče upa na bodočnost? Mislimo, da bo bodočnost za take vrste uslužnosti delila prav malo nagrad . . .

Železničarji, pripravite se! V tej poslovni periodi boste pač imeli mnogo priložnosti za občudovanje ujeenjebearških borcev »na junaškem mejdanu«!

Zopet cepljenje

Vlakospremnikom v premislek!

Pretekli mesec so prišli v Ljubljano predstavniki nekega kategorijskega društva vlakospremnega osebja iz Beograda in Zagreba ter so prepričevali vlakospremno osebje ljubljanske direkcije, da je edina njih rešitev v samostojnem kategorijskem društvu, ker le potom kategorijskega društva bodo rešili vsa vprašanja in dosegli blagostanje. Res je nasledlo par vlakospremnikov tem besedam, ker niso pomislili na bridke izkušnje v bližnji preteklosti, marveč so jih omamile visoke postavke o podporah in posmrtninah, saj obljubljajo društvu svojim članom za smrtni slučaj podporo Din 2000.—, za ženo Din 1500.—, za otroka Din 1000.— itd.

Na ustanovitev tega društva se v našem časopisu sploh ne bi oglasili, ako se ne bi delala med vlakospremniki prikrita agitacija, kakor da je sve eno, če si naročnik »Ujedinjenega Železničarja«, ali pa član društva. Nadalje da bo sodeloval pri društvu tudi s. Korošec in se bo stavil na razpolago tudi s. Stanko in slično. Da ne bi železničarji nasledili raznim govoricam in zašli na pot, ki jih more voditi samo v poslabšanje, smatramo za potrebno, da posvetimo par vrstic tudi temu novemu društvu z izrecno izjavo, da s tem društvom nima ne »Ujed. Železničar« ne ss. Korošec in Stanko nikake veze. Železničarji so tekom zadnjih 10 let imeli priliko, ngledati si delovanje in koristi, ki jih donasajo kategorijska društva. Ustanovljeno je bilo društvo profesionistov, da združi vse profesioniste, ki se smatrajo za nekaj več kot navadne delavce in da tako samo za se pribore profesionistom oni položaj, ki jim na železnici pripada. Danes tega društva ni več, žalostne posledice delovanja tega društva pa občutijo prav vsi profesionisti brez izjeme. Vesel je bil delodajalec, ko je videl, da se dotlej enotno delavstvo cepi na dve fronti in je tekom treh let igral obe fronti. Posledica: ukinjenje premij, znižanje plač, uvedba skrajšanega delovnega časa v istočasno redukcijo prejemkov, ukinjenje delovne obleke itd. — vse to so bile posledice cepljenja delavskih sil in prekasno je bilo spoznanje in zalovanje.

Društvo strojevodij sicer še danes obstoja, vendar večina članstva želi skupnosti, želi nastopa v enotni fronti z vsimi železničarji, da si obrani zadnje pravice. Društvo strojevodij je bilo ustanovljeno skoraj po iniciativi delodajalca samega, samo da je dal delodajalec to iniciativo v usta gotovim osebam. Kot nagrado, da se je iz vrst razrednega pokreta odcepilo eno najvažnejših kategorij ter še več

iz političnih razlogov bivše radikalne partije, se je sicer trenutno položaj strojevodij gmotno nekoliko zboljšal, vendar samo s pravilniki o postranskih prejemkih. Ti pravilniki pa veljajo le od danes do jutri. In danes ugodnosti ni več, pač pa so ostale obveznosti, skraćeni turnusi, visoke kazni, znižane premije, da celo uradniški čin je splaval po vodi. Danes je interes vsega mlajšega strojnega osebja, da se združi z ostalimi železničarji za zaščito zadnjih pravic.

Društva pisarnih slug, vozovnih preglednikov itd. ne bomo omenjali. In sedaj po toliko bridkih izkušnjah se še najdejo ljudje, ki iz Beograda ven začno ponovno cepljenje železničarskih vrst. Sicer zatrjujejo, da je to cepljenje namenjeno zvezarski organizaciji, ki vsa leta ni nič naredila za vlakospremno osebje in je treba z njo obračunati, vendar se upravičeno bojimo, da bo ta »dober namen« rodil zle posledice in spletel nov bič ravno vlakospremnemu osebju.

Da ta organizacija ni bojovna in ni poklicana, da bi ščitila interese vlakospremnikov, sledi že iz samega dejstva, da je to društvo takoj po ustanovitvi, ko še prav za prav pravega članstva ni imelo in je bilo omejeno na Beograd, že dobilo z odlokotom MS br. 13.948 od 5. VII. 1933 kar pavšalno odobreno izredne dopuste za svoje občne zборе ter za seje centralne uprave, poleg tega pa še dve stalni brezplačni karti za predsednika in tajnika centralne uprave, da bo lažje vršil agitacijo.

Sodrugil! Kje ste v današnji kapitalistično urejeni družbi že videli delodajalca, ki bi dal svojim delavcem izreden dopust in proste vožnje za to, da bo ta delavec organiziral delavstvo za obrambo delavskih pravic in za boj z delodajalcem, da se ga prisili na priznanje večjih ugodnosti delavstvu?! Vsakemu mora biti jasno, da bo smela organizacija, ki živi ugodnosti delodajalca, služiti v glavnem delodajalcu samo za štafažo, v takem slučaju pa inkasira dobiček delodajalec, delavec pa poravna ves račun.

Teh par vrstic naj služi v premislek prav vsem vlakospremnikom, naj jim odpre oči, da ne bodo drveli v propast, marveč da se bodo zavedali znanih izrekov o solidarnosti in enotnem nastopu vseh izkoriščanih, ki edino zamore zaveziti val redukcij ter započeti akcijo za ureditev vseh doslej še neurejenih vprašanj.

Enotni bomo uspeli in zmagali, razcepljeni pa bomo še naprej trpeli. Zato — proč z razbijanjem železničarskih vrst.

Vlakovodje in njih razvrstitev v X. skupino

Zakon iz leta 1931 je v prehodnih odredbah med drugim predvidel, da se posebno dobro kvalificirane vlakovodje, ki imajo položene vse strokovne izpite ter imajo pet let neprekinjene in dobro ocenjene službe razporedi za uradnike X. skupine. Ta prevedba v X. skupino uradnikov se je izvršila šele po preteku več mesecev in sicer z naknadno veljavnostjo od 1. julija 1931 in to proti volji pretežne večine prizadetih vlakovodij. Vlakovodje so pred to prevedbo zahtevali, da se jim prizna najmanj odgovarjajoča skupina po plači, da ne bodo prizadeti napram svojim kolegom, ki niso imeli tako dobrih kvalifikacij, vendar pri prevedbi ta zahteva ni bila upoštevana. — Po zakonu iz leta 1931 so bili vlakovodje, ki so imeli na pr. samo dobro oceno prevedeni kot zvaniki I. kategorije, oni pa, ki so bili odlično ocenjeni, so postali činovniki X. skupine. Vsakdo je pričakoval, da pomeni to izredno priznanje za prizadete napredovanje in višje prejemke, v resnici pa je bilo ravno obratno. Da je ta trditve resnična sledi iz sledeče primerjave: dva vlakovodja, od katerih je bil eden odlično ocenjen in je postal činovnik X., drugi pa je imel le dobro oceno in je postal zvanik I. ki sta oba služila v istem mestu in bila pred prevedbo v isti stopnji, sta dobila po novem sledeče prejemke:

osnovno plačo	Din 1000.—
položajno doklado	Din 145.—
dražinsko doklado	Din 555.—
Skupno Din 1700.—	

Odlično ocenjeni vlakovodja, ki je bil deležen izrednega napredovanja v uradniško skupino, pa je dobil:

osnovno plačo	Din 475.—
položajno doklado	Din 260.—
dražinsko doklado	Din 525.—
razliko na staro plačo	Din 265.—

Skupno Din 1525.—

Že ta primerjava dokazuje, da se je nepravilno razlagalo odredbe zakona, ker zakonodalec gotovo ni imel namena, da bi odlično kvalificiranega uslužbenca nagradil na ta način, da bi mu odvzel mesečno Din 175.—. Edino logično bi bilo, da bi se tedaj pri prevedbi vse zvaniki I. prevedlo najprvo v smislu rednih določb zakona na nove prejemke zvaniki I. po novem zakonu o državnem prometnem osebju. Šele, ko bi bila ta prevedba izvršena, pa bi se moralo poiskati one vlakovodje, ki odgovarjajo izrednim zahtevam § 242 zakona in bi se jih nagradilo s prevedbo v X. skupino uradnikov ter jim v smislu določb zakona priznalo razliko med manjšo novo plačo in večjo plačo zvanika I. kategorije. Le na ta način bi bilo to osebje tako prevedeno, da ne bi trpelo škode za to, ker je imelo odlično oceno.

Če pogledamo določbe zakona vidimo, da mora biti činovnik X najmanj štiri leta v X. skupini in bo torej v tem času vsak tak činovnik oškodovan na prejemkih napram svojemu kolegu — zvaniku za Din 8400.—, poleg tega pa izgubi še na pavšalu za službeno obleko v tem času Din 800.—.

Vse dosedanje intervencije prizadetega osebja so bile brezuspešne ter je prizadeto osebje sedaj pri novem železniškem ministru z ozirom na dejstvo, da je pokazal uvidnost pri povračilu vožnih ugodnosti, zaprosilo, da popravi to težko krivico in prizna prizadetim, ki so večinoma že v zadnjih službenih letih, diferenco na plačo zvanika I., ako jih že ne more uvrstiti v tej plači odgovarjajočo skupino uradnikov.

Kuluk in železničarji

Več dopisov je prejelo pretekli mesec naše uredništvo v zadevi odtegnitve večjih zneskov na račun kuluka in to iz vrst aktivnih uslužbenec, še posebno pa iz vrst upokojenih delavcev, katerih pokojnine so danes malenkostne in ne zadostujejo niti za najnujnejše potrebe. Ker ne moremo vsakemu posebej odgovarjati, obveščamo tem potom vse prizadete o dejanskem stanju.

Kuluk, ki se odteguje v dravski banovini vsem železničarjem brez izjeme, je bil uzakonjen z zakonom o uvedbi ročnega dela, ki je še danes v veljavi. Dravska banovina, kakor tudi pretežna večina občin v dravski banovini je ubiranje kuluka na temeljene intervencije vseh prizadetih že davno ukinila za svoje območje ter preskrbela za kritje tako izpadlih zneskov s povišanjem drugih davkov, ki vsaj direktno ne zadenejo tako težko delavstva in nameščencev, kakor jih je zadel kuluk. Ta ukrep pa je naredila samo dravska banovina, vse ostale banovine pa so kuluk za držale.

Banovina kot taka pa nima pravice spreminjati zakona in je vsled tega ostal zakon s svojim § 38 še vedno

v veljavi. V § 38 pa je določeno, da so obvezni vsi državni, samoupravni in občinski uradniki in upokojenci ter enako tudi delavci plačevati osebno delo v denarju in sicer v znesku tridnevne plače (osnovne in položajne) odnosno pokojnine neglede na spol, starost in položaj. Na podlagi utemeljenih intervencij z ozirom na pavšalno odmerjene pokojnine upokojenih delavcev, se je kasneje doseglo tolačenje, da upokojeni delavci ne plačajo kuluka v iznosu tridnevne pokojnine, marveč da se jim odmeri kuluk na podlagi plačanega davka. Tako plača pretežna večina upokojenih delavcev kuluk v znesku Din 15.— in le posamezni z višjimi pokojninami plačajo kuluk v znesku Din 30.— letno.

Vsled takega dejanskega stanja so za enkrat brezpredmetne vse intervencije odnosno pritožbe ter sklicavanje na privatne delavce in nameščence, zakaj so oni oproščeni kuluka, državni pa ne. Vsi državni nameščenci in upokojenci plačajo torej kuluk neoziraje se na starost (tudi preko 65. leta) ter odvajajo pristojni uradi ta kuluk banovini odnosno onim občinam, v katerih rajon spadajo prizadeti.

Tako ne gre naprej!

Leta in leta tarnamo, prosimo in zahtevamo mi delavci, zlasti progovni, da naj se nam zasužura vsaj mali košček kruha za nas in naše družine. Zahtevamo, da naj se izvaja vsaj delavski pravilnik in da naj se ne štediti na naš račun, ko že itak stradamo in propadamo. Zgleda, kakor bi bili zakleti, ker nikjer ne najdemo uvidnosti, povsod se nas odklanja in tolaži z izgledi na boljše čase, ki bodo prišli po novem proračunu. Upali smo na 1. april, a kakor izgleda bo 1. april za nas res samo »Prvi april«, ker bodo vse nade splavale po vodi in se bo nadaljevala stara praksa.

Ni zadosti, da moramo vsak mesec biti po več dni na brezplačnem dopustu, poleg tega smo zapostavljeni povsod, kjer je kaj za dobiti. Pogledajmo zadnje licitacije sveta ob proggi. Koliko je slučajev, ko ubog železniški delavec ni mogel dobiti niti par metrov zemlje, gospodje

pa so lahko dobili najboljše kose. Razlika je samo ta, da rabi ubog progovni delavec železniški svet, da pridela krompir in koruzo za svoje otroke, gospodje pa rabijo svet, da pridelajo živež za prašiče. In če je bil delavec, ki ga je prisilila potreba, za tako predrzen, da se je upal licitirati kak kos zemlje, za katero se je zanimal še kak višji, je gotovo propadel, ker ni mogel nuditi takega zneska, kakor ga je njegov kolega iz boljših vrst.

Zakaj ne izstavite dekretov?

Zakon o državnem prometnem osebju predvideva za osebje cele vrste dolžnosti, ki jih železniška uprava še poveča z raznimi pravilniki, naredbami in razpisi, vendar predvideva zakon na drugi strani tudi pravice za osebje. Pa kaj pomagajo, ko je te pravice, čeprav jih zakon predvideva, tako težko doseči.

Za one slučaje, kjer izvedba pravic pomeni kako obremenitev budžeta je še nekako razumljivo ako se izvedba priznanja dotične pravice nekoliko zavleče in če se pri tem sklicuje na pravico samoodločanja uprave. Nikakor pa ni razumljivo, kako da železniška uprava s tako velikim upravnim aparatom, kakor ga ima v direkcijah in Generalni direkciji ne more izstaviti čisto navadnih dekretov o odmeri pokojnine. Mesece in mesece mora čakati železničar brez vsakih prejemkov in seveda tudi brez akontacije na izstavitev dekreta, na to pa zopet na odobrenje Glavne kontrole, da dobi vsaj borno akontacijo. Še težji pa je položaj onih, kjer so se pritožili ali uslužbenci, ali pa Glavna kontrola in je Državni svet prvotna rešenja razveljavil. Ti nikakor ne mo-

rejo doseči izstavitev novih dekretov ter so vse urgence in vsi apeli zaman.

Podčrtavamo težke primere, ko uslužbenec že nad eno leto čaka na izstavitev dekreta o odmeri pokojnine, je ves ta čas brez vsakih sredstev, Državni svet je že pred štirimi meseci izdal rešenje, da mu pripada pokojnina, a ta reče ne more doseči izstavitev dekreta. — Dolžnost pristojnih činiteljev, ki drakonsko kaznujejo vsak najmanjši prestopok uslužbenca bi bila, da končno poskrbe, da bi se zadeve, kjer se gre za priznanje pravic uslužbenca ekspeditivno reševale, da ne bi moral uslužbenec po 30 in več letih službe prosjačiti okoli svojih tovarišev, da ne umre od glada.

Ali si že pridobil novega naročnika za naš „Ujedinjeni Železničar“? Če nisi, stori to še tekom tega meseca!

Mi čemo glasati za radničku listu!

U ovim izborima radnici i namještenici treba da se politički afirmiraju kao samostalna društvena klasa

Naša odluka, da u izborima za Narodnu skupštinu od 5. maja o. g. učestvujemo, snažno je odjeknula u cjelokupnoj našoj javnosti. Naš prvi izborni proglaš naišao je na veliko odobravanje ne samo u redovima članstva našeg kulturno-sindikalnog pokreta, nego u svim krugovima čiji su članovi antikapitalistički i antifašistički orijentirani. Smisao ove naše izborne akcije je u tome, da damo prilike da se u jednoj par excellence političkoj akciji nadju na okupu sve istinski progresivne snage u zemlji. Sve što je u socijalnom pogledu napredno i što je sposobno da prekine sa preživjelim društvenim predrasudama naći će se na okupu. Naš prvi izborni proglaš u stvari pretstavlja jednu precizno izradjenu platformu, čiji izraziti duh demokratskog socijalizma otvara mogućnosti najšire aktivnosti.

Naš je izborni proglaš u najširoj javnosti proizveo vrlo dubok dojam. Njegovo moralno preimućstvo je u njegovom sadržaju. On je pokrenut čistom socijalističkom koncepcijom; sva pitanja, politička, ekonomska, socijalna i kulturna, koja su narezana, osvijetljena su sa klasnog stovišta. Otuda njegova dubina i sveobuhvatnost. Jer samo socijalizam odgovara današnjim prilikama!

Naš prvi izborni proglaš osniva se na socijalističkom programu, on je prožet oštrim socijalističkim pogledom na svijet. **Njime mi hoćemo da pokrenemo jedan novi politički život u našoj zemlji!** Zato on na kraju i postavlja ovaj značajan apel:

»Svi vi koji ste pristalice socijalne pravde, jednakosti i slobode; koji ste protivnici fašističkog zadavljivanja slobode i huškanja na ratove; koji odbijate kapitalističko izrabljivanje nad samostalnim i najamnim radnicima gradova i sela; na okup, u borbu za ljeb, jednakost i slobodu!

Nema u tom našem izbornom proglaš nikakvih obećanja; za razliku od svih do sada objavljenih proglaš. Mi njime samo postavljamo zahtjeve; zahtjeve, s kojima je nerazdvojivo vezan srećan život najamnih radnika, namještenika i samostalnih ličnih privrednika. Mi tražimo, da se pod našim vodstvom povede organizovana politička borba za ostvarivanje tih

zahtjeva! Mi ove izbore hoćemo da iskoristimo za jednu oslobodilačku borbu, koja je istinski to. Mi smo jedini, koji smo odlučno i smjelo u svom proglaš istakli najosjetljivija pitanja, koja je na dnevni red postavila stvarnost našeg narodnog života. Mi u ove izbore ulazimo radi toga, što smatramo, da je došao čas da se učini prvi odlučan korak u cilju stvaranja jedne nove i svježije političke situacije.

Živi interes za našu izbornu aktivnost u radničkim redovima ispunja nas velikim nadama: afirmacija našeg radničkog klasnoborbenog pokreta doći će do punog izražaja. To je manifestacija u jednoj eposi, koja nosi izraziti antisocijalistički karakter. Uporedo sa nastupanjem međunarodne političke i socijalne reakcije i kod nas se politički život razvija u znaku fašizma. Fašističke tendencije, koje su specifične za naše prilike, naročito su uperene protiv našeg kulturno-sindikalnog pokreta. U tom stavu prema nama i našem pokretu u protivničkom taboru gotovo i nema razlike.

Nije slučaj, da su historijski značaj ove situacije, koja je nastala odlukom vlade da se ide u izbore, prvi ocijenili socijalisti: **Naš izborni proglaš je bio prvi.** Tek poslije našeg sljedili su drugi. Ne mislimo mi time reći, da je neko na nas čekao, ali je to bez sumnje dokaz da mi jasno gledamo na situaciju i da smo savršeno samostalni u njenoj ocjeni. Oslobodili smo se pod izvanrednim životnim teretom posljednjeg vremena svih fraza, jer smo dohvatili stvarnost okrutne svakidašnjice, koja šiba život najamnog radnika i namještenika.

Iz velikog broja mjesta došli su izvještaji, da su radnici oduševljeno prihvatili odluku, da u ovim izborima učestvujemo. Već to je za nas od velike važnosti, jer već samo to raspoloženje i trijezno shvaćanje znači za nas veliki moralni uspjeh. Radnička klasa Jugoslavije, pod socijalističkim vodstvom i sa socijalističkim parolama započima tim svojim učešćem u ovim izborima borbu za velike tekovine savremene civilizacije: **U prvom redu za političku i socijalnu ravnopravnost radničke klase!**

Skupština Bolesničkog fonda

Dugo i željno očekivani dan: 3. mart 1935. konačno je osvanuo. Bilo nam je stalo, da ga ispunimo korisnim radom. To od nas očekuju članovi, koji su nam dali svoje povjerenje. To povjerenje je dragocjena vrednost. Njega treba očuvati, da nam se u fond opet ne uvuku ljudi, koji u nj ne spadaju. To povjerenje je najsigurnija brana svakoj destruktivnosti.

Na prvoj redovnoj skupštini sve u nas položene nade iskupili smo. To se vidi već po samom trajanju skupštine: počela je u 9, a svršila u 17 sati. Ranije skupštine svršavale su rad najdulje kroz dva sata. One su bile samo formalnost, jer je tako propisano: da budu ispunjene i nekim sadržajem, o tome se nije ni radilo. — Ova skupština, međutim, bila je sušta suprotnost ranijih. Od početka do kraja bila je ispunjena raspravama i dobronamjernom kritikom. Razumije se, kritika se odnosila na rad dosadanjeg režima u fondu, koji je — jednostušnom odlukom članova — skinut. Moraju da odu. To im je nagrada. Da su radili drugačije i bolje — i nagrada bi bila drugačija. Skupština im je ali pružila priliku i da se brane. Po posljednji puta njihov barjak pokušao je podignuti oprobani barjaktar Baljkas, ali bez uspjeha. Svojom opravdanom i stvarnom kritikom prisilio ga je drug Brlić, da svoj barjak savije i spremi u zapećak.

Kad mu se predbacilo, da od svih prava članovima je još ostalo slobodno, da si besplatno povade zube, morao je zašutjeti. Tko je Bolesnički fond pretvorio u neku vrst hipotekarne banke? Tko je odobravao nacionalnom udruženju milijonske zaj-

move. Tko istovremeno uskraćuje članovima i najjeftinije lijekove i propisuje metanje toplog crepa na bolestan trbuh? Može li se to opravdati i može li to biti, da oni, koji su te prilike u Fondu stvorili, ne budu odgovorni? Ne, ne gg. Baljkasu! Oni koji su takve prilike u fondu stvorili, podleže najoštrijoj kritici. Novi skupštinari učinili bi neoprostivu grešku, ako takav poguban rad ne bi osudili. Zar bi oni smjeli da gledaju članovima u lice, da su dopustili, da se o tim nevaljalostima ne govori? Željezničari treba sve to da znaju. Sa njihovim novcima gospodari se onako, kako se ne bi smjelo, a otuda i sve nedaće, koje članstvo već godinama doživljuje. Puno neshvaćanje interesa Bolesničkog fonda i potreba članova g. Baljkas je pokazao svojim predlogom, da se za popravak prilika u fondu ne donose nikakvi zaključci, a već donešeni da se podvrgnu studiji kroz ravnih godinu dana. To je, valjda, i bila jedina uloga nacionalnih u fondu; da stalno studiraju! Od samog studiranja posedeli su im lasi, ali istudirali nešto boljeg ipak nisu. **Nova uprava treba da radi,** a ne da studira. Da bi mogla raditi pozitivno i korisno, treba da imade direktive od skupštine. Ona ih je dobila. Na njihovoj provedbi ona će živo i nesebično raditi, savladajući sve teškoće, na koje će naići. Da te teškoće ne će biti male nagovjestio je sam g. Baljkas još u početku. On je u neku ruku dao znati, da imade nekog, tko će teškoće namjerno stvarati. I to je slično samu udruženjima: ako ne mogu da vladaju, onda ometaju druge. — Nu

neka ne misle, da će stvaranje umjetnih teškoća ostati neotkriveno i nekažnjeno. Čim ih se bude primjetilo, uprt će se na njih prstom. To g. Baljkas i svi oni, koji iza njega stoje, treba da znaju.

U skupštinskom radu živo su sudjelovali još drugovi Kmet, Žulj i Jovanović. Učinili su mnogo korisnih sugestija i pripomogli, da su predloženi novih skupštinarina bili skoro jednoglasno prihvaćeni. Nu za skupštinski rad se ova dva puta mnogo interesiralo i članstvo. Skupština je održavana u velikoj dvorani kantine, u ko-

ji stane preko hiljadu ljudi, a koja je bila dupkom puna. Članstvo je živo povladjivalo svim korisnim predložima, ali i živo osudilo farizejstinu, kojom su se htjeli služiti predstavnici ranije većine udruženjaša. Raspoloženje članova na skupštini je jasno pokazalo, da je nova većina uistini prava većina, a ne falzifikat, kao što je to bilo ranije. I ta nova većina, naslonjena na povjerenje željezničara, biti će kadra da stvori mnogo dobra i donese svestrano poboljšanje.

Član.

Osvrt na izvještaj Bolesničkog fonda

Stara uprava Bolesničkog fonda podnjela je skupštini u formi brosure napisani izvještaj i predloge, na koje je potrebno osvrnuti se.

Prije svega važno je to, da je i dosadanja uprava utvrdila, da je uticaj članova na politiku fonda samo prividan i da je takvo stanje štetno. Ali dok se to posve ispravno utvrđuje ništa se ne kaže, na koji način da članstvo dodje do jačeg uticaja u toj svojoj ustanovi? To je vrlo važno! Zapravo toliko važno, da sva studiranja mnogobrojnih komisija, koje su udruženjaši sa tim zadatkom izabrali, ništa nisu izmudrila. Zašto ne? Jer je intencija udruženjaša lažna. Oni, ma da posve pravilno utvrđuju nepostojanje uticaja članstva na politiku fonda, neimaju iskrene namjere, da ista doprinosu da se to izmijeni. Ovakvo stanje njima konvenira, jer u njem i samo u njem mogu i oni doći do izražaja. Samo dotle, dok članstvo neima uticaja na fond, mogu udruženjaši, da se u fond postavljaju kao upravnici, referenti i pisari, mogu da se imenuju za skupštinare i biraju u uprave. — Čim bi članstvo došlo do jačeg uticaja, onim časom bi o svemu tome ono odlučivalo, a ne udruženjaši. Toga radi je zahtjev udruženjaša za većim uticajem članova sušta demagogija, koju treba razgoličiti. Kad bi oni veći uticaj članova iskreno željeli, oni bi nešto znali reći i o tome, na koji način da se taj uticaj postigne? Oni bi tada morali jasno i glasno reći: nadzor nad Bolesničkim fondovima treba predati u ruke Ministarstva za socijalnu politiku i narodno zdravlje, koje je jedino nadležno i zvano, da bdije nad zdravstvenim stanjem naroda i njegovim zdravstvenim ustanovama. Kad bi se to postiglo, onda do jačeg uticaja članova na fond nije više daleko. Na tome pak udruženjaši nikada nisu radili, naprotiv: ovakva stremjenja nastojali su uvijek u početku zagušiti. Na naše drugove, koji su te zahtjeve isticali, navaljivali su fizički.

Za sposobnost nacionalnih za upravljanje bolesničkim fondom karakterističan je broj sjednica, koje su održali tokom prošle godine: održano je ništa manje nego 56 sjednica, na kojima je riješeno 778 predmeta. To odaje ili posvemašnju nesredjenost administracije fonda, koja ne može ništa uraditi bez uputa odbora, ili pak izvjestan egoizam za dnevnicama, koje se za prisustvovanje sjednicama primaju. Biti će jedno i drugo. Nova uprava mora postupiti suprotno! Administraciju fonda treba učiniti čim više elastičnom i ne je kočiti uslovnim zaključcima, sjednice treba održavati redovno ali tako, da to ne budu sjednice radi sjednica, već radi uvida u rad i donošenja zaključaka, koji će po članstvo biti od koristi.

Izvještaj nam još pokazuje, kako je sve do sitnica podređeno centralnoj upravi Bolesničkog fonda u Beogradu. Oblasnim upravama ostavljeno je da upućuju čalove u sanatorijska lečenja, da rešavaju po molbama za naknadu troškova, dočim kod namje-

štavanja liječnika inicijativnu i posleđnju riječ imade centralna uprava. Koliko je to nezdravo i nedopustno stanje, osjetili su članovi ne jednom. Po mjeseci ili mjeseci oni nemaju liječnika ili neznaju kojem će liječniku, jer onima u Beogradu se nikako ne žuri. Zašto je oblasna uprava te svoje prerogative ispuštila iz ruku, neznamo: zadatak je nove oblasne uprave, da si ta prava čim prije povрати. Namještenje liječnika treba da bude u njenim rukama, jer za bolju ili lošiju liječničku službu u prvom redu ona je odgovorna.

U dijelu izvještaja o materijalnim izdavanjima članovima vidi se očito smanjenje prema god. 1933. Tako je na pr. u god. 1933. na 6397 bolesnih bilo izdato 1,172.311.60 dinara hranarine, u god. 1934. na 6396 bolesnih bilo je izdato 1,156.097.24 dinara hranarine. Takav odnos u podavanjima je skoro općenit: kod istih ili uvećanih potreba podavanja članovima bila su manja.

Još je nešto interesantnog u tome izvještaju: iz njega se vidi, da zdravstveni položaj željezničara postaje sve gori i gori. Dok je 6397 članova u god. 1933. bolovalo svega 61.976 dana, 6396 članova u god. 1934. bolovali su 72.288 dana. Povećani broj dana, koje je pojedini član proveo bolestan, dokazuje njegovu manju otpornost i dok je bio zdrav. Što ovaj uvećani broj dana bolovanja nije došao do izražaja i u uvećanim izdancima na hranarine imade se pripisati činjenici, što su hranarine u toku god. 1934. bile osjetno skresane: dok je u god. 1933. za pojedini dan bolovanja u ime hranarine bilo isplaćeno Din 19.—, u god. 1934. isplaćeno je samo Din 15.50. Dok je zdravstveno stanje nepovoljnije, potpore su manje — mjesto da bude obratno.

Po pojedinom članu ubrao je bolesnički fond 511.46 dinara, a od toga izdao na lekare 13.59, na lijekove, zavojni materijal i sanitarne potrebe 27.17 posto. Ovaj postotak za lijekove i sanitarne potrebštine zapanjuje, ako se zna, da se taj isti postotak kod SUZOR-a kreće između 10 do 15. Kad se toliko izdaje za lijekove onda je opravdano pitati se: **pa zašto ti lijekovi nisu bolji i zašto nam liječnici stalno govore, da im je propisivanje boljih lijekova zabranjeno?** Pitamo: zašto? Nije li po srijedi neko loše gospodarenje u tom pogledu? Nova uprava neka tu anomaliju temeljito istraži i neka nam podnese točan izvještaj.

Inače je izvještaj sa svim prijedlozima vrlo površan i u meritum prilika u Bolesničkom fondu nigdje ne ulazi. To je i razumljivo, jer ga je sastavila dosadanja uprava, koja je plivala na površini i pomoću raznih komisija za studiranje svako ozbiljnije riješenje odlagala na druga vremena. Iz izvještaja se naročito ništa ne vidi kako teku uplate onog dijela prinosa, koji treba da plaća poslodavac: da li je taj plaćen u cjelosti, a ako nije, koliki je taj dug? Kad bi postojala ozbiljna namjera, da se pojača uticaj članova na njihov fond, onda bi se to moralo znati.

Dajte posla pružnim radnicima!

Iz bezbroj mjesta u zemlji, kroz koja se provlači željeznica, stižu nam vapaji pružnih radnika, koji traže rada i kruha. Kroz većinu zimskih mjeseci njima je uskraćeno jedno i drugo. Ako negdje i rade, rade svega po 5—6 dana u mjesecu, samo toliko da im se imade od čega ustegniti prinose za osiguranje

i penzioni fond, a ne da se nešto zaradi za stan, kruh i ostale najnužnije potrebštine. Bijeda među pružnim radnicima uslijed nikakvih zarada postala je neizreciva, oni skupa sa svojim familijama formalno skapavaju od gladi. Nevolju pojedinaca povećava još i sistem protekcije, koji se kod uposilvanja

radnika provodi. Radnici, koji nisu u volji nadzornika, rade samo minimalan broj dana, dočim radnici, koji bilo s razlogom ili bez razloga uživaju protekciju, rade po 10 i 15 dana, dakle zarade ipak nešto. Ovakav sistem protekcije povećava nezadovoljstvo i negodovanje, koje tu i tamo postaje upravo teško kao medju samim radnicima, tako i izmedju radnika i nadzornika. U tome čine se još i druge greške. Da bi se sa čim manje troška postiglo čim veći rezultat u radu, uzimaju se u posao posve novi i povremeni radnici, dočim stari se ostavljaju kod kuće. Novi i povremeni radnici rade za minimalne nadnice, radi čega se tare radnike, koje bi trebalo platiti po Pravilniku nešto više, kod posla mimoilazi. I ovo stvara negodovanje i to opravdano. Železnica i njeni organi u ovakvu spekulaciju ne bi se smjeli upuštati, a pogotovo ne,

kad se time tjera u gladovanje stare i sa brojom djecom opterećene hraniteljke.

Mi smo već o tim neodrživim prilikama pružnih radnika pisali i tražili, da se njihovom uposljenju posveti najveća pažnja. Rad treba raspodijeliti na sve radnike na bazi socijalne nužde, a ne ličnih nahodjenja. Prednost treba dati uvijek radniku koji je siromašniji i koji imade veće familijarne obaveze! Treba ali raditi na tome, da se za sve radnike i kroz sve dane u mjesecu nadje rada i zarade, treba izbjegavati privremena otpuštanja i »besplatne dopuste«. Rada imade i predovoljno! Ako imade potrebe da rade povremeni i posve slabo plaćeni radnici, onda imade potrebe i nemogućnosti, da rade stari i već stalni radnici. Strogo treba paziti, da se ne vrše protežiranja, a gdje se pojave, treba ih odlučno suzbiti.

Iz zagrebačke radionice

Vraćanje 8-satnog dana

28. februara bili smo ugodno iznenadjeni oglasom, kojim je nagovješteno uvođenje 8-satnog radnog vremena od 4. marta o. g. I oni radnici, koji se teško bude iz letargije, u čudu se pitaju: šta to znači? Je li to ozbiljno, ili je pak samo izborni trik? Da li su budžetska sredstva uistinu osigurana ili će se samo utrošiti ušteđe, postignute revizijom i sniženjem premija? Ne će li opet uslijediti kakvo smanjenje za 10 posto tako, da će se 8-satni rad platiti samo 7-satnom zaradom? Da li će nam 8-satni dnevni rad a sadanjem zaradom ostati i poslije 5. maja o. g.? Razne misli i kombinacije zabrušise nam glavom, trudimo se pribaviti im čim točniji odgovor.

Bilo bi u obostranom interesu, da uvođenje 8-satnog radnog dana ne bude trik,

već da to postane stalnom praksom. Ali kvotno treba da se povisi i nagrada! Mjerodavni valda znači, da je za više rada potrebno utrošiti i više kalorija, a više kalorija može se imati samo uzimanjem više i bolje hrane. Ako su mjerodavni vodili o tome računa, onda će u izmijenjenom radnom vremenu svatko naći svoj račun: radnici će moći zadovoljiti svoje fiziološke potrebe, železničari će liforni bolji i veći kvantum rada. U protivnom će obojica trpjeti štetu: poslodavac će u očima radnika izgubiti autoritet, radnici će izgubiti voľju za intenzivan rad. Povećanje radnog vremena sa uporedno povećanom nadnicom dati će najbolje rezultate, dočim obratni postupak može biti samo štetan. To neka se uvaži.

Radnik.

Opet mešetarenje sa premijom

Naše premije prolaze kroz razne peripetije: najviše je bilo rečeno, da se premijske nagrade daju za uvećani utrošak radne snage kod ubrzanog rada, kasnije se ustanovilo, da su premijske cijene nešto pogrješne i da ih treba ispraviti, jer da Madjari nisu cijene precizirali za pojedine radove. To ispravljanje ispalo je na našu štetu. Ali se kod toga nije ostalo. U novije vrijeme premije se opet podvrgava obdukcijama i redukcijama. Izašao je oglas Generalne Direkcije, prema kojem se premijske cijene podvrgavaju reviziji svaka 3 mjeseca. Konačno se i to više ne čini. Novi šef V. odjeljenja

sterao je premijsku cijenu od 2000 na svega 700 minuta, i sada je situacija takva, da većina radnika odlazi kući bez premije. Ako nešto i dobije to ga samo bunji, jer on i onako nezna, što mu zapravo pripada. Ovakvo stanje je za radionice najpovoljnije i g. upravnik se u nj toliko zaljubljuje da je izjavio: »Ja mislim, da svi radnici trebaju imati jednaku premiju.« Ovo »jednako« misli poštiti valda time, što će svi jednako ništa ili vrlo malo zaraditi. A kad ne će nitko zaraditi premije, onda ne treba ni tromjesečne a ni mjesečne revizije premijskih cijena.

Radnik.

Zvezarji v besedah in zvezarji v dejanju

Ze večkrat smo v praktičnem delu razkrinkali zvezarje, da mnogo kričijo, a od njih kričanja ima profit samo železniška uprava, železniški delavec in nameščene pa ne. Da je temu tako, je najboljši zgleđ zadnja skupščina bolniškega fonda, v kateri so oni sami sebe skoraj 100% demantirali in ne kateri so umaknili predlog za predlogom, s katerim so preje zapirali oči ubogemu delavcu, da bi izvabili od njega glasovnico. Res velja za zvezarje izrek dotičnega župnika ali kaj je že bil, ki je drugače delal, kakor pa je učil in je na proteste svojih župljanov odgovoril: »Kaj vi gledate, kako jaz delam, glavno je, da vi tako živite, kakor jaz vas učim.« Zvezarski član nima nikake pravice, da bi kritiziral odnosno spravil delovanje svoje vodilne gospode v pravi tir, on ima edino dolžnost, da plačuje prispevke in molči ter trpi in čaka boljših časov... Poglejmo zvezarsko kričanje in njih dejanje:

Zobozdravljenje. V svojih letakih pri volilni agitaciji so kričali, da se bo moralo zobno zdravljenje izvesti na račun članskih prispevkov brez novih členov.

Za skupščino fonda so stavili samostojni predlog, ki se glasi:

Zobozdravljenje mora postati obligatorna dajatev. Razpis štev. 79-B iz leta 1933 glede novih pogojev za zobno zdravljenje, naj se razveljavi, ter uveljavijo prejšnji predpisi, po katerih je imel član bolniškega fonda pravico do brezplačnega zdravljenja zob in zobotehničnih del zase in svojce. Vsa zobozdravljenja za službenca in svojece, ki jih član vzdržuje, naj se vrše na račun bolniške blagajne brez vsakega doplačila. Izjemo naj tvorijo samo zlate plombe in druga specialna dela, ki se izvrše sicer lahko ceneje, a v zvezi temu zdravju koristno in trajne vrednosti.

In prišla je skupščina: mesto da bi za ta predlog glasovali, so ga enostavno črtali. Člani zveze, kaj pravite na to?

Prispevek fakultativnih članov.

Odločno so se naši sodruzi borili proti nezakonitemu povišanju ter se zaveda sodnijsko in upravnim potom obravnava. Tudi zvezarji so v volilni agitaciji napihnilli svoja junaška prsa in so se drznili celo za skupščino fonda staviti samostojen predlog:

28. Fakultativni člani naj plačujejo samo 1,5% prispevek — (toliko kot nastavljen osebje).

29. Tudi za upokojence, upokojene po delavskem pravilniku, naj se omogoči po upokojitvi pristop k bolniškemu fondu, kot je to določeno za upokojeno nastavljen osebje — (1,5%).

Kaj pa na skupščini: zvezarji junaško predlog glede fakultativnih članov v celoti umaknejo, za delavce pa predvidijo, da naj plačujejo po upokojitvi 3% prispevka.

Znižanje prispevka za delavce. Tudi tu so bili zvezarji v volilni agitaciji in pred samo skupščino socialni ter so postavili za skupščino sledeči predlog:

2. Prispevek pomožnega osebja za bolniški fond naj se računa samo od dni fiktivnega dela in zaslužka, ne pa od izračunanega zneska za 25 oziroma 30 dni, ali pa naj se prispevek primerno zniža. Iz socialnih razlogov je pravično uveljaviti ta predlog.

Zvezarski delegati so tudi ta predlog na skupščini umaknili.

Hranarina za slučaj nezgode. Kar 120% hranarine vam bomo priborili v slučaju nezgode, zato glasujte vsi vi, ki ste bili doslej zapeljani od rdečkarjev za edino zveličavno zvezarsko listo. In res med samostojnimi predlogi zvezarjev smo brali predlog:

5. Ob službenih nezgodah naj se izplačuje 120% hranarina — in sicer že koncem prvega, nezgodi sledečega meseca, ne oziraje se na postopek, ki ga zahteva železniška uprava. Začasno naj krije njen delež bolniški fond.

Pričakovali smo odločen nastop izvoljenih zvezarjev za uredničenje tega predloga na skupščini, a glej ga spaka, zvezarji tudi ta predlog umaknejo.

Dečja oprema in dojilska podpora. Tudi te točke so videli svoječasnoma predlogih zasovražanih »rdečkarjev« in za agitacijo je bilo treba nekaj napisati. Zato so zahtevali:

22. Pavšal za dečjo opremo naj se zviša, zmesek za vse člane določi enako.

23. Doba prejemanja dojilske podpore naj se podaljša.

Pa poglej doslednost! Na skupščini so oba predloga umaknili, istočasno pa so sklenili, da se predlog proračuna pri dečji opremi zniža za Din 100.000.— in pri dojiljski podpori za Din 20.000.—. Ali ni lepo za agitacijo na papirju staviti predlog za zvišanje, dejansko pa predlagane postavke še znižati?

In tako naprej so delali ter črtali predlog za predlogom, devet predlogov pa so odstopili odboru, da o njih razmislija.

Par dni pred skupščino se je pohvalil ugleden njih član iz delavskih vrst napram nekemu bivšem »savezarju«: boš videl, kako bomo mi naredili red med zdravniki in na skupščini bomo povedali, kako postopajo nekateri z bolniki. »Bomo

videli« je odgovoril ta bivši »savezar«. Kaj boš govoril, saj smo spravili na seji skozi, da je postavljen samostojen predlog:

Zdravniki naj postopajo z bolnimi člani bolniškega fonda vljudno, človeško in strpljivo in objektivno kot s privatnimi pacijenti.

Na skupščini pa ta predlog sploh ni prišel v obravnavo, ker so ga gospodje že pred samo skupščino črtali — razloge za ta svoj postopek bodo gotovo sporočili članom.

Skupščina bolniškega fonda v ljubljanski direkciji je za nami. Odprla je oči vsem zapeljancem iz delavskih vrst in tudi marsikateremu nastavljenču, ko se je sedaj prepričal, kako različne so besede zvezarjev od njih dejani. Na podlagi te bridke izkušnje bo delavstvo sedaj izvajalo konsekvence in obrnilo hrbet onim, ki so jih mamili z medenimi besedami, ko se je šlo za glasove, ki pa so jih pozabili ko je bilo potreba za nje nastopiti in izvojevati izboljšanje položaja.

Okrožnice in pojasnila

Začasni delavec in orožne vaje.

Z odlokom G. D. br. 83.034/34 je železniški ministar izdal tolačenja, da se mora tudi začasnemu delavcu, ki je pozvan na orožne vaje, odobriti v smislu določb čl. 92 čelavskega pravilnika brezplačni dopust za čas orožnih vaj in da se mu po vrnitvi iz orožnih vaj vsa prejšnja železniška služba računa za pridobitev stalnosti.

Prometni uradniki in strojevodje, ki nad eno leto niso vršili eksekutivne službe, morajo plačati ponovno praktični izpit.

Generalna direkcija je pod štev. G. D. br. 4982/35 odredila, da se za prometne uradnike ne more odrediti v splošnem gotov rok, v katerem morajo vršiti službo pod nadzorstvom, odnosno po isteku katerega morajo položiti ponovno praktični izpit. Polaganje ponovnega praktičnega izpita je odvisno od strokovne izobrazbe in sposobnosti dotičnega uslužbenca ter od jakosti prometa na progi, na kateri naj dotični uslužbenec zopet vrši samostojno prometno službo. Vesel tega mora Direkcija za vsak konkretni primer odrediti dolžino časa, v katerem naj vrši prizadeti službo pod nadzorstvom, odnosno po isteku katerega more položiti ponovni praktični izpit.

Strojvodjo, ki dalj časa ni vršil eksekutivne službe, mora kuhinjski šef izprašati iz vseh predpisov, ki se nanašajo na njegovo službo in ko se prepriča, da je strojvodja sposoben za izvrševanje te službe, ga mora odrediti za službo pod nadzorstvom ter mu poveriti samostojno vršenje službe v smislu določb odst. 3 in 4 tč. 6 čl. 3 pravilnika 62.

Tudi ločeni uslužbenec ima pravico na prevoz drv po znižani ceni.

Prometni ministar je z odlokom M. S. br. 1488/35 odredil, da morejo tudi ožemjeni uradniki, pripravniki, honorirani uradniki, zvaniki in služitelji, če žive ločeno od žene in vođajo lastno gospodinjstvo, če prav niso zakonito ločeni, dobiti uputnice za prevoz drv po znižani ceni.

Ali ima žena, ki ima svoj zaslužek, pravico do treh brezplačnih kart letno?

Na tozadevna vprašanja, ki smo jih dobili od več strani, odgovarjamo, da pravilnik o veznih ugodnostih v čl. 13 ne predvideva nikake omejitve za rečbinske člane v pogledu pravice do treh brezplačnih kart. Zakon o drž. prom. osebju v § 102 točno predvideva, da ima uslužbenec pravico na brezplačno vožnjo za sebe in družino z vsemi državnimi prometnimi sredstvi in sicer trikrat na leto. Zakon ne predvideva prav nikake omejitve in ima vsled tega žena odnosno otrok pravico do treh brezplačnih kart, če prav je žena kje drugje v službi, ali če je upokoženka odnosno aktivna uslužbenka kake druge državne ustanove.

Tudi objašnjenje Generalne direkcije br. 100.173/34, ki bi se dalo sicer razlagati v nasprotnem smislu — t. j. da žena, ki je v službi, nima pravice do treh brezplačnih kart — tega izrecno ne predvideva in če bi kdo hotel to objašnjenje v tem pravcu razlagati, bi kršil določbo § 102 zakona o državnem prometnem osebju.

Zanimivosti za železničarje

Za Tumpejem Kopal!

Eden zadnjih zvezarskih glasnikov objavlja službeno notico, da bi morala biti proti g. Kobalu uvedena po sklepu oblastnega odbora zvezarjev anketa, nakar je g. Kopal izjavil, da izstopa iz Udruženja jugoslovanških nacionalnih železničarjev. Zvezarji smatrajo s tem zadevo za likvidirano. Radovedni smo, kdo pride sedaj na vrsto?

Predsednik centralnega odbora zveze upokojen.

Med ukrepi novega prometnega ministra, je bil tudi odlok, da se upokoji ministerski referent g. ing. N. Gjurij, ki je bil predsednik centralnega odbora zvezarjev. Čuje se, da se bo sedaj g. Gjurij posvetil političnemu življenju.

Deržičeva karijera.

Govori se, da g. Deržič ni zadovoljen z dosedanjo karijero in da namerava že tekom prihodnjih mesecev nadaljevati svojo karijero v političnem življenju. Železničarji ga na mestu načelnika gotovo ne bodo pogrešali.

Volitve skupščinarjev v zagreški direkciji.

Zvezarska lista je imela nosilca g. Milivoja Prica, kateremu se je pripetil maler, da so ga lastni člani, ki so sicer glasovali za zvezarsko listo, na tej listi večkrat črtali, tako da je izmed vseh kandidatov dobil najmanj glasov. Pač žalostna usoda. Da je ta grenki opomin lastnih članov lažje prenesel, je bil imenovan za skupščinarja na listi uprave obenem z večjim

številom svojih tovarišev, prepričanih kandidatov.

V vodstvu zadrüge bití, se splašča.

Sarajevska »Snaga« je objavila daljši članek o razmerah v železničarski kreditni zadrugi v Sarajevu. Poleg drugih ugotovitev objavlja dejstvo, da je ves nastavljeni personal te zadrüge prejel v preteklem letu na prejemkih Din 260.818.—. Nagrade nadzornemu in upravnemu odboru zadrüge pa so znašale Din 67.500.— in od razdelitve čistega dobička je uprava prejela še Din 46.376.—, torej skupno skoraj Din 115.000.—. Res ni slabo, če je človek zadrugar, pa tudi mesta v upravnom odboru se z ozirom na nagrade in čisti dobiček ni braniti.

Podprite sodruga v bedi!

S 1. avgustom 1933 je prestala služba železniškemu uslužbencu, ker je prekoratil 65. leto starosti. Od leta 1899 je služil neprekinito na železnici, od leta 1906 je bil član provizijskega zavoda in ko je po 34letni neprekinitni službi kot osivel starček, nespособen za vsako delo moral zapustiti železniško službo, se je znašel na cesti brez vsega.

Dve leti že išče pravice in trka na vrata, da bi dobil pokojnino, ki mu po vseh predpisih pripada. Do danes, ko bo kmalu preteklo dve leti od upokojitve, še ni dosegel pokojnine. Bil je vesten uslužbenec in edina krivda pri njemu je, da se je pustil po 26letni neprekinitni službi nastaviti.

V največji bedi živi s svojo staro ženico le od podpor dobrili ljudi.

Uredništvo apelira na vse sodrüge, da bi tekom tega meseca zbrali male prispevke za tega sodruga in jih odposlali na čekovni račun »Ujedinjeni železničarj«, štev. 13.888, da jih težko izkušanemu sodrugu izročimo.

Uredništvo.